

Република Македонија
Министерство за животна средина
и просторно планирање

 МКД
СЕРТИФИКАТ
MKC EN ISO 9001:2009

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
ОПШТИНА ВАЛАНДОВО

Примено	Број	Прилог	Вредност
25.07.2017	09	612/1	

Архивски бр. УПП-9/2017

Дата: 10.07.2017.2017 година

Република Македонија
Министерство за
животна средина
и просторно
планирање

Бул."Гоце Делчев" бр.18,
1000 Скопје,
Република Македонија
Тел. (02) 3251 400
Факс. (02) 3220 165
Е-пошта:
infoeko@moepp.gov.mk
Сајт: www.moepp.gov.mk

До: Општина Валандово

Предмет: Барање

Почитувани,

До Министерството за животна средина и просторно планирање на 03.07.2017 година пристигна претставка бр. УПП-09, од страна на граѓаните на населено место Казандол во о. Валандово, која се однесува за Студија за оцена на влијание врз животната средина за проектот: Рударски комплекс за производство на катоден бакар - „Казандол“, о.Валандово. Во прилог на овој допис Ви препраќаме копија од одговор на барањето изнесено во претставката до Вашата институција, бидејќи во претставката не е наведена адреса ниту телефонски број и во тој случај Ве замолуваме ако сте во можност да ги известите некој од наведените лица во иницијативата за нашиот даден одговор.

Со почит,

По овластување на министер
Државен советник за правни работи
Тодор Горговски

Република Македонија
Министерство за животна средина
и просторно планирање

 МКД
СЕРТИФИКАТ
MKC EN ISO 9001:2008

Архивски бр: УПП-9/2017

Дата: 17.07.2017

✓ ДО: Сектор за општи работи
-ТУКА-

ПРЕДМЕТ: Мислење

Република Македонија
Министерство за
животна средина
и просторно
планирање

Бул. "Гоце Делчев" бр.18,
1000 Скопје,
Република Македонија
Тел. (02) 3251 400
Факс. (02) 3220 165
Е-пошта:
infoeko@moepp.gov.mk
Сајт: www.moepp.gov.mk

Почитувани,

Во врска со вашето Барање на мислење кое се однесува за претставка бр. УПП-9/2017 од 05.07.2017 година, доставена од страна на граѓани на населено место Казандол во општина Валандово кое се однесува за Студијата за оцена на влијание врз животната средина за проектот: "Рударски комплекс за производство на катоден бакар - „Казандол“, Општина Валандово, Управата за животна средина при Министерството за животна средина и просторно планирање ве информира за следното:

На барање на инвеститорот „Сардич МЦ“ ДООЕЛ од Скопје, МЖСПП ја започна постапката за оцена на влијание врз животната средина за спроведување на проектот: „Рударски комплекс за производство на катоден бакар – Казандол“ во општина Валандово и врз основа на Уредбата за определување на проектите и за критериумите врз основа на кои се утврдува потребата за спроведување на постапката за оцена на влијанијата врз животната средина (Службен весник на Република Македонија бр. 74/2005, 109/2009, 164/2012 и 202/2016), доставеното Известувањето за намера за спроведување на проектот (Архивски број 11-11264/1 од 10.11.2014 година) и Решението за утврдување на потребата од оцена на влијание врз животната средина (Архивски број 11-354/1 од 13.01.2015 година) ја достави Студијата за оцена на влијание врз животната средина (Архивски број 11-866/1 од 27.01.2015 година).

Во Студијата за ОВЖС анализирани се можните влијанија во фаза на изградба и оперативна фаза како: топографија, геологија, хидрогеологија површински и подземни води, воздух, вода, почва, ерозија, бучава, отпад, флора и фауна, предел и визуелни ефекти, социјални елементи на животната средина, архелолошко и културно историско наследство и кумулативни влијанија и разгледани се можните алтернативни локации за изведба на проектот.

Согласно член 91 од Законот за животна средина ("Службен весник на Република Македонија" бр. 53/2005, 81/2005, 24/2007, 159/2008, 83/2009, 48/2010, 124/2010, 51/2011, 123/2012, 93/2013, 42/14 и 44/15) се одржа јавна расправа по Студијата за оцена на влијанието

Република Македонија
Министерство за животна средина
и просторно планирање

МКД
СЕРТИФИКА
МКС EN ISO 9001:200

врз животната средина за проектот: Рударски комплекс за производство на катоден бакар - Казандол во општина Валандово, на ден 30.03.2015 година (понеделник) во Дом на културата 25-ти мај, општина Валандово со почеток во 12:30 часот. За одржување на јавната расправа по Студијата за ОВЖС засегнатата јавност беше информирана преку ТРД "Радио Валандово" од 24.03.2015 година до 30.03.2015 година, дневенот весник "Дневник" (објава на 23.03.2015 година) и на интернет страната на МЖСПП. На јавната расправа беа присутни НВО организаци, представници од институции, локално население и остната засегната јавност. Од јавната расправа изготвен е записник.

Република Македонија
Министерство за
животна средина
и просторно
планирање

Бул. "Гоце Делчев" бр.18,
1000 Скопје,
Република Македонија
Тел. (02) 3251 400
Факс. (02) 3220 165
Е-пошта:
infoeko@moepp.gov.mk
Сајт: www.moepp.gov.mk

Во процесот на консултации и мислења, беа побарани мислења од повеќе институции и беа организирани работни средби.

Понатака согласно Законот за животна средина беше изработен Извештајот за соодветноста на Студијата за оцена на влијанијата врз животната средина. Врз основа на Студијата за ОВЖС, одржаната јавна расправа, пристигнатите мислења и извештајот за соодветност се изготви Решението за издавање на согласност за спроведување на проектот.

Целата постапка за ОВЖС беше достапна на јавноста преку дневни весници и интернет страната на МЖСПП.

Во продолжение се дадени одговори / објаснувања на коментарите / загриженостите кои се изложени во предметната Иницијатива. Основата на овие одговори / објаснувања е дадена во Студијата за оцена на влијанието врз животната средина од предложениот рударски комплекс Казандол, која согласно гореобразложеното беше предмет на управна постапка.

- 'Специјалистички лекарски прегледи'

Предлогот за спроведување на бесплатни медицински прегледи во рамките на т.н. План за заштита на јавното здравје на жителите на Казандол претставува вообичаена стратешка мерка согласно најдобрата меѓународна пракса и современите стандарди на т.н. меѓународни финансиски институции МФИ (на пр. Европската Банка за Обнова и Развој (ЕБОР), Светската Банка (СБ), итн.), кога се во прашање големи индустриски капацитети, каков што е и рударскиот комплекс Казандол. Овој план е всушност проширување на обврските на Инвеститорот во однос на неговите обврски да подготви и спроведе стратегии и планови за обезбедување на соодветна заштита на здравјето и безбедноста на вработениот персонал и работниците, согласно барањата на релевантната македонска регулатива и меѓународните стандарди за овој вид на индустриски објекти.

Република Македонија
Министерство за животна средина
и просторно планирање

МКД
СЕРТИФИКА
МКС EN ISO 9001:200

Република Македонија
Министерство за
животна средина
и просторно
планирање

Бул. "Гоце Делчев" бр.18
1000 Скопје,
Република Македонија
Тел. (02) 3251 400
Факс. (02) 3220 165
Е-пошта:
infoeko@moepp.gov.mk
Сајт: www.moepp.gov.mk

Согласно документот "Препораки за животна средина, здравје и сигурност во секторот рударство"¹⁾ на Меѓународната Финансиска Корпорација која е дел на Групацијата на Светската Банка, Инвеститорот во текот на работата на рударскиот комплекс е должен, меѓудругото, да обезбеди соодветен систем за заштита на јавното здравје и на нивото на јавна безбедност во однос на следните активности / постројки:

- Сигурност на коп и одлагалишта на материјали / суровини од различен тип;
- Безбедност на хидро-технички објекти (брани, работни базени, итн.);
- Појава на заболувања поради активности поврзани со рударскиот комплекс.

Согласно гореспоменатите Препораки, системот за заштита на јавното здравје и нивото на јавна безбедност во контекст на рударскиот комплекс Казандол, меѓудругото, треба да вклучи: изготвување и спроведување на ефективни кратко- и долго-рочни програми за следење (мониторинг) и оцена на јавното здравје на локалното население во околината на рударскиот комплекс; мерки за превентивна заштита од болести на вработениот персонал и локалното население во околината на рударскиот комплекс; спроведување на иницијативи и програми за подигнување на здравствената јавна свест и едукација; обезбедување на мерки за здравствена заштита во локалните здравствени установи, итн.

Во тој контекст, согласно т.н. 'Студија за оцена на општествените влијанија - рударски комплекс Казандол, Валандово', изработена за потребите и согласно барањата на гореспоменатите МФИ, Инвеститорот согласно своите заложби и принципите на општествена одговорност предлага редовно следење (мониторинг) и оцена на јавното здравје на жителите на најблиското населено место (Казандол) со двојна цел:

- Да се утврди сегашната состојба со здравјето на населението во селото Казандол, пред почетокот на работата на рударскиот комплекс. Оваа иницијатива ќе обезбеди информации кои ќе можат да се искористат за следење на евентуалните промени на здравјето на населението во текот на работата на рударскиот комплекс и евентуалните причини за таквите промени. Овој пристап ја потврдува увереноста на Инвеститорот дека предложените мерки за заштита на животната средина и здравјето на луѓето ќе се спроведуваат согласно планираното и дека ќе ги дадат очекуваните резултати.

¹⁾ Environmental, Health and Safety Guidelines for Mining; International Finance Corporation (IFC), World Bank Group (WBG)

Дополнително, тоа потврдува дека Инвеститорот, согласно најдобрите современи практики, има намера да ја докаже сопствената општествена одговорност и транспарентност, без намера да сокрива информации од засегнатата јавност во Казандол и од надлежните институции.

- Да оневозможи евентуално појавување на непроверени и неточни информации за нови заболувања кај локалното население во селото Казандол во текот на функционирањето на рударскиот комплекс, кои би можеле да се злоупотребат или искористат за дезинформирање на јавноста или надлежните институции за влијанието на рударскиот комплекс врз јавното здравје.

Имено, предложените медицински прегледи се на доброволна основа, т.е. жителите на селото Казандол не се обврзани против своја волја да се подложат на медицинските прегледи.

-Растојание од населено место Казандол до предвидени активности во рударскиот комплекс Казандол (површински ископ на минерална суровина (металична бакарна руда) и преработувачки комплекс за производство на катоден бакар)

Во Студијата за ОВЖС е дадена карта со растојание од најблиските населени места, вклучително и селото Казандол, до предвидените активности во рударскиот комплекс Казандол ((1) површински ископ на минерална суровина (металична бакарна руда) и (2) преработувачки комплекс за производство на катоден бакар), кои претставуваат главни можни извори на влијание врз жителите на селото. Имајќи ги во предвид овие растојанијата и интензитетот на идентификуваните емисии во животната средина, во услови на целосна имплементација на мерките за избегнување и намалување на влијанијата врз животната средина предложени во Студијата за оцена на влијанието врз животната средина е наведено дека - не се очекуваат значајни влијанија врз локалното население во селото Казандол и останатите населени места во подрачјето околу рударскиот комплекс.

-Користење на цијанид во процесот на производство.

Согласно типот на минерална суровина (металична бакарна руда), која ќе биде предмет на експлоатација и преработка во опфатот на рударскиот комплекс Казандол, во технолошкиот процес за добивање на катоден бакар НЕМА да се користи цијанид / цијанидни супстанции.

-Топографски промени (промени во релјефот)

Процесот на експлоатација на минералната суровина ќе резултира во промена на релјефот на локацијата на ископот и локацијата на куповите (одлагалиштата) за лужење. Овие промени се само од физички карактер и не претставуваат никаков ризик во однос на квалитетот на животната средина и здравјето на луѓето.

Во текот на функционирање на рударскиот комплекс Казандол и по неговото затворање согласно Студијата за ОВЖС ќе се спроведуваат мерки за т.н. рекултивација, која ќе резултира со комплетно уредување на засегнатиот простор со мерки за физичко и биолошко обновување на истиот.

-"Казандол ќе остане без пасишта за својата стока."

Според Студијата за оцена на влијанието врз животната средина (ОВЖС), спроведена е целосна анализа на две потенцијални локации за рударскиот комплекс, од кои е избрана онаа локација на која не се наоѓаат пасишта, ниту се спроведуваат сточарски активности. Резимето на оваа анализа има во Студијата за ОВЖС.

Дополнително, во контекст на потенцијалните влијанија врз постојните пасишта и, во поширок контекст врз земјоделските активности, Студијата за ОВЖС утврдува (1) систем на мерки со елиминирање / минимизирање / контрола на емисиите во медиумите на ж.средина (воздух, вода и почва) и (2) воспоставување на современ систем на управување со отпадите, кои Инвеститорот практично ќе ги спроведе во текот на изградбата и функционирањето на рударскиот комплекс Казандол. Овие системи / мерки ќе резултираат со избегнување на можното влијание врз земјоделските површини / активности во атарот на селото Казандол и поширокото подрачје. Резимето на мерките за избегнување на влијанието врз земјоделските површини / активности, вклучително и на пасиштата во околината на селото Казандол има во Студијата за ОВЖС

-Јаловина од експлоатација на минерална суровина

Согласно типот на експлоатација на минералната суровина (металична бакарна руда) и технолошкиот процес за производство на бакар - во рударскиот комплекс Казандол нема да се создава т.н. флотациска јаловина (индустриски отпад) збогатена со тешки метали и хемиски супстанции кои се ризични за животната средина и здравјето на луѓето.

Во текот на ископот на минералната суровина ќе се создава т.н. јаловински материјал - отквивка (карпест материјал), која не може да се користи за производство на бакар, и е во истата природна форма

во која и во моментот се наоѓа на локацијата на идниот површински ископ и не преставува никаков ризик во однос на животната средина и здравјето на луѓето. Јаловинскиот материјал ќе биде одложен на посебно подготвено одлагалиште во опфатот на рударскиот комплекс, согласно технички проект изработен од стручна организација за изработка на рударска техничка документација, согласно Законот за минерални сировини на РМ, во кој се предвидени сите технички мерки за изградба и заштита на овој вид на одлагалишта.

Република Македон
Министерство за
животна средина
и просторно
планирање

Бул. "Гоце Делчев" бр.18,
1000 Скопје,
Република Македонија
Тел. (02) 3251 400
Факс. (02) 3220 165
Е-пошта:
infoeko@moepp.gov.mk
Сајт: www.moepp.gov.mk

-Површински ископ на минерална сировина (металична бакарна руда)

Минирањето за ископ на минерална сировина (металична бакарна руда) ќе се врши со користење на т.н. НОНЕЛ технологија за минирање, која создава минимални емисии на прашина, и тоа во опсег на радиус од околу 200 метри, со минимум емисија на бучава и вибрации. Според тоа, а имајќи го во предвид временскиот режим на минирање и растојанието на површинскиот ископ (како извор на емисија на прашина, бучава, итн.) до селото Казандол, согласно Студијата за ОВЖС, минерските активности нема да предизвикуваат значително влијание врз населението во селото Казандол. Доколу има потреба, ќе се врши само т.н. примарно дробење на рудата - до парчиња со големина од околу 15 см. Во дробилката ќе се користат средства за сузбивање на пращината - прскање/влажнење со вода или со специјални препарати за таа намена. Согласно Студијата за ОВЖС оваа големина на парчињата е оптимална за процесот на лужење на рудата, нема да се врши понатамошно дробење, ниту мелење на рудата, со што се намалуваат можните емисии на прашина и ситни честички во воздухот.

-Процес на лужење и користење на раствор со сулфурна киселина

Процесот на лужење на минералната сировина (металична бакарна руда) ќе се спроведува на специјално проектирани одлагалишта со руда со водонепропусна подлога, со ниско концентриран раствор на сулфурна киселина - до 0.5% (т.е. во 1 литар раствор ќе има присуство на сулфурна киселина до 5 грами) што претставува пониска концентрација на киселина во споредба со многу комерцијални производи кои се користат во секојдневниот живот - на пр. за да се спречи оксидација на ширата, во домашно производство на вино може да се користи и 5% сулфурна киселина. Некои детергенти содржат одредена количина сулфурна киселина (1-5%), на пр. 'Woolite'. Растворот ќе се оросува на рудата преку специјална мрежа на цевки кој ќе функционира по системот 'капка со капка', што значи со

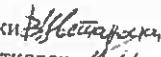

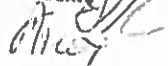
Република Македонија
Министерство за животна средина
и просторно планирање

 МКЗ
СЕРТИФИКА
MKC EN ISO 9001:200

испуштање на минимални количества на раствор во форма на капки директно на површината на одлагалиштата. Невозможно е да дојде до испарување на сулфурната киселина во амбиентниот воздух, од едноставна причина што киселината испарува на температура на воздухот поголема од 300°C, што практично е невозможно да се случи во нормални атмосферски услови. Од друга страна, киселиот дел од растворот реагира со бакарот во рудата формирајќи бакарен сулфат ("бордова чорба") кој има широка примена во земјоделството како средство за заштита, а во случајот на рударскиот комплекс Казандол ќе се користи во процесот на преработка и добивање на бакар.

Република Македонија
Министерство за
животна средина
и просторно
планирање

Бул. "Гоце Делчев" бр.18,
1000 Скопје,
Република Македонија
Тел. (02) 3251 400
Факс. (02) 3220 165
Е-пошта:
infoeko@moepp.gov.mk
Сайт: www.moepp.gov.mk

Подготвил: Влатко Цветаноски
Контролирал: Александар Петковски
Согласен: Билјана Петкоска

в.д. директор на
Управа за животна средина
Тони Маргиноски

